

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В.Н.
КАРАЗІНА

Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

з дисципліни

« МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ »

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

спеціальність 055 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

освітня програма «Міжнародні відносини та регіональні студії»

вид дисципліни обо'язкова

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Укладач: старший викладач Шамара І. М.

2018/ 2019 навчальний рік

1. Навчальний контент:

Розділ 1. Теоретичні основи формування та функціонування сучасної системи міжнародних економічних відносин

Тема 1. Міжнародні економічні відносини у світовому господарстві

Поняття «світове господарство» та «міжнародні економічні відносини». Предмет і завдання курсу МЕВ. МЕВ як економічна категорія: сутність, рівні і форми розвитку, суб'єкти, принципи та особливості. Історичні передумови розвитку системи міжнародних економічних відносин. Середовище МЕВ. Роль МЕВ у вирішенні глобальних економічних проблем світового господарства.

Тема 2. Теорії світогосподарських зв'язків та їх базові концепції

Меркантилізм. Теорія абсолютних переваг. Теорія порівняльних переваг. Теорія співвідношення факторів виробництва. Парадокс Леонтьєва та його пояснення. Теорія життєвого циклу товару. Теорія конкурентних переваг.

Тема 3. Зовнішні фактори економічного росту та система його показників та оцінок

МЕВ у розвитку національної економіки та проблеми економічної безпеки. Основні показники, що характеризують роль зовнішньоекономічного фактора в розвитку національної економіки. Умови та тенденції розвитку сучасних МЕВ. Світові економічні кризи: причини виникнення, наслідки для розвитку МЕВ

Розділ 2. Сучасний стан та тенденції розвитку форм розвитку міжнародних економічних відносин

Тема 4. Міжнародна торгівля товарами та послугами як головна форма МЕВ

Суть, види та показники світової торгівлі. Типи зовнішньоторговельної політики держав. Митно-тарифні інструменти регулювання міжнародної торгівлі. Нетарифні засоби регулювання. Суть і сучасні форми протекціонізму. Економічні наслідки протекціоністської політики. Світова торгівельна організація (СОТ) та її роль у розвитку міжнародної торгівлі. Сучасні тенденції трансформації структури міжнародної торгівлі. Роль міжнародної торгівлі у вирішенні глобальних проблем економічного розвитку країн. Міжнародна електронна торгівля. Проблеми та перспективи розвитку в Україні. Фактори активізації міжнародної торгівлі. Особливості зовнішньої торгівлі України на сучасному етапі. Особливості міжнародної торгівлі послугами.

Тема 5. Міжнародні корпорації як суб'єкт МЕВ

Поняття, види та характерні риси ТНК. Основні особливості функціонування та розвитку ТНК. Особливості взаємодії ТНК та національних економік. Моделі організації керування ТНК. Система трансферного ціноутворення ТНК. Феномен транснаціоналізації.

Тема 6. Міжнародна міграція робочої сили

Сутність та сучасні тенденції міжнародної міграції робочої сили. Хвилі міжнародної міграції робочої сили та їх особливості. Види міжнародної міграції робочої сили. Види міжнародної міграції: кінцева, тимчасова, сезонна, маятникова, добровільна, примусова, робочих і спеціалістів. Формування і розвиток світових ринків робочої сили. Головні напрямки міграційних потоків. Наслідки для країн імміграції та еміграції. Особливості державного регулювання міграційних процесів. Роль міжнародних організацій у регулюванні міграційних процесів. Міжнародна організація праці (МОП), її завдання, структура та напрямки діяльності.

Тема 7. Вільні економічні зони (ВЕЗ)

Спеціальна (вільна) економічна зона: ознаки, визначення та типи ВЕЗ залежно від критеріїв і масштабу зон. Місце вільних економічних зон у міжнародних економічних відносинах країн. ВЕЗ як особлива форма МЕВ. Історія вільних зон: від *porto franco* до науково-технічних зон та регіональних торговельних союзів. Загальна етапність розбудови вільних економічних зон, послідовна модифікація їх типів, географічні особливості поширення СЕЗ. Досвід промислово розвинених країн у сфері заснування ВЕЗ (Ірландія, США, Німеччина). Використання країнами, що розвиваються, моделі вільних виробничих зон (Китай, ОАЕ). Розбудова ВЕЗ країнами, які мали централізовано керовану економіку (Угорщина, Польща). Передумови створення, регулювання діяльності та управління ВЕЗ в Україні. Офшорні зони та офшорний бізнес, їх місце та роль у міжнародних економічних відносинах. Види офшорних компаній: компанії холдингового типу; торгово-посередницькі фірми; компанії фінансового профілю. Характерні риси офшорних фірм. Податкові гавані та країни із сприятливим оподаткуванням. FATF та основні напрями її діяльності.

Тема 8. Україна в міжнародних економічних відносинах

Формування інтеграційної стратегії України. Фактори участі країни в міжнародному поділі праці та передумови її інтеграції (політико-правові, економічні, соціально-культурні, інфраструктурні) до світогосподарського простору. Формування факторів інтеграції (внутрішньо економічні та зовнішньоекономічні). Вибір економічної інтеграції. Становлення інтеграційних пріоритетів національної економіки України. Поле регіональних інтеграційних пріоритетів. Розвиток ринкових відносин і структур, структурна перебудова національної економіки. Загальна характеристика експортного потенціалу України. Агропромисловий потенціал. Військово-промисловий потенціал. Транспортно-транзитний потенціал. Формування регіональної структури зовнішньоекономічних зв'язків. Місце та роль ЄС у зовнішньополітичній і зовнішньоекономічній стратегіях інтеграції України до світового співтовариства. Договірнор-правова база двосторонніх відносин. Динаміка розвитку відносин Україна — ЄС. Спільна стратегія Європейського Союзу щодо України. Розвиток основних форм економічного співробітництва між Україною і ЄС. Територіальна і галузева структура торговельних зв'язків України з країнами ЄС.

Місце і роль країн Центральної і Східної Європи (ЦСЄ) у зовнішньополітичній і зовнішньоекономічній стратегіях розвитку України. Досвід переходу країн ЦСЄ до ринкової економіки і залучення іноземного капіталу та його використання в Україні. Участь України та країн ЦСЄ у Центральноєвропейській ініціативі (ЦЕІ).

Принципи участі України в СНД. Місце СНД у зовнішніх зв'язках України. Стратегічні цілі, стан та механізми співпраці України з державами СНД. Основні форми економічного співробітництва України в рамках СНД.

Роль зони Чорноморського економічного співробітництва у світі та в зовнішньополітичній і зовнішньоекономічній стратегіях розвитку України. Місце України в ЧЕС. Участь України в ЧБТР. Відносини Україна — НАФТА.

2. Плани практичних (семінарських) занять для лабораторних робіт, самостійної роботи.

ТЕМА 1. МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ У СВІТОВОМУ ГОСПОДАРСТВІ

План:

1. Середовище МЕВ.
2. Роль МЕВ у вирішенні глобальних економічних проблем світового господарства.
3. Історичні передумови розвитку МЕВ

Завдання:

- розкрити сутність поняття «світове господарство»
- проаналізувати історичні передумови розвитку МЕВ;
- виявити основні складові середовища МЕВ;
- підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань

Література:

1. Авдокушин Е.Ф. Международные экономические отношения: Учебник. – М.: Экономист, 2004. - 366с.
2. Голиков А.П., Казакова Н.А. Мировое хозяйство: отраслевая структура, география, современные тенденции / Учеб.пособие – Харьков: ХНУ, 2002.- 112 с.
3. Козик В.В., Панкова Л.А., Даниленко Н.Б. Міжнародні економічні відносини. – К.: Знання-Прес, 2003. – 407 с.
4. Нікітіна М.Г. Світове господарство і міжнародні економічні відносини: просторові аспекти розвитку: Навчальний посібник. – К.: “Центр навчальної літератури”, 2004. – 192 с.

ТЕМА 2. ТЕОРІЇ СВІТОГОСПОДАРСЬКИХ ЗВ’ЯЗКІВ ТА ЇХ БАЗОВІ КОНЦЕПЦІЇ

План:

1. Теорія співвідношення факторів виробництва.
2. Парадокс Леонтьєва та його пояснення.
3. Теорія життєвого циклу товару.
4. Теорія конкурентних переваг.

Завдання:

- самостійно опрацювати вказані питання (Теорія життєвого циклу товару; Теорія конкурентних переваг; Теорія подібності країн)
 - підготувати інформаційні повідомлення та виступи за змістом теорій;
 - підготувати реальні приклади дії зазначених теорій у світовому господарстві

Література:

1. Авдокушин Е.Ф. Международные экономические отношения: Учебник. – М.: Экономист, 2004. - 366с.
2. Голиков А.П., Казакова Н.А. Мировое хозяйство: отраслевая структура, география, современные тенденции / Учеб.пособие – Харьков: ХНУ, 2002.- 112 с.
3. Козик В.В., Панкова Л.А., Даниленко Н.Б. Міжнародні економічні відносини. – К.: Знання-Прес, 2003. – 407 с.

4. Нікітіна М.Г. Світове господарство і міжнародні економічні відносини: просторові аспекти розвитку: Навчальний посібник. – К.: “Центр навчальної літератури”, 2004. – 192 с.
5. Передерій О. С. Міжнародні економічні відносини: : Навч. посібник для вузів : / Передерій, Олександр Самійлович . - 3-є вид., перероб. і доп.. - К. : Центр навчальної літератури, 2006 . - 274 с.

ТЕМА 3. ЗОВНІШНІ ФАКТОРИ ЕКОНОМІЧНОГО РОСТУ ТА СИСТЕМА ЙОГО ПОКАЗНИКІВ ТА ОЦІНОК

План:

1. МЕВ у розвитку національної економіки та проблеми економічної безпеки.
2. Основні показники, що характеризують роль зовнішньоекономічного фактора в розвитку національної економіки.
3. Умови та тенденції розвитку сучасних МЕВ.

Завдання:

Світові економічні кризи: причини виникнення, наслідки для розвитку МЕВ

- систематизувати наявні літературні джерела та виконати їх реферування відповідно до вказаних питань (Основні показники, що характеризують роль зовнішньоекономічного фактора в розвитку національної економіки. Умови та тенденції розвитку сучасних МЕВ)

- підготувати інформаційне повідомлення за темою «Світові економічні кризи: причини виникнення, наслідки для розвитку МЕВ» та «Вплив світової кризи на розвиток економічної системи України»

Література:

1. Амеліна І В. Міжнародні економічні відносини [текст] : навч. посіб. / Амеліна І. В., Попова Т. Л., Владимиров С. В. - К. : «Центр учбової літератури», 2013. - 256 с.
2. Бахчева Н. В. Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник : / Бахчеванова, Наталія Василівна, Макуха, Світлана Миколаївна, Голиков, А.П. . - Х. : Видавництво ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2010 . - 403 с
3. Горбач Л.М., Плотніков О.В. Міжнародні економічні відносини: Підручник. – К.: Кондор, 2005. – 358 с.
4. Болотин Б. Мировая экономика за 100 лет // Мировая экономика и междунар. отношения. - 2001. - N 9. - С.90-114.

ТЕМА 4. МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ ТОВАРАМИ ТА ПОСЛУГАМИ ЯК ГОЛОВНА ФОРМА МЕВ

План:

1. Сучасні тенденції трансформації структури міжнародної торгівлі.
2. Роль міжнародної торгівлі у вирішенні глобальних проблем економічного розвитку країн.
3. Міжнародна електронна торгівля. Проблеми та перспективи розвитку в Україні.
4. Світова торгівельна організація (СОТ) та її роль у розвитку міжнародної торгівлі. Україна та СОТ

5. Особливості зовнішньої торгівлі України на сучасному етапі. Особливості міжнародної торгівлі послугами.

Завдання:

- самостійно опрацювати тему за вказаним планом;
- підготувати інформаційні повідомлення та виступи;
- Розкрити феномен міжнародної електронної торгівлі: Проблеми та перспективи розвитку в Україні;
- Вміти аналізувати географічну та товарну структури зовнішньої торгівлі України

Література:

1. Бугас В. В. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / В. В. Бугас, О. І. Пальчук, Н. В. Бугас. – К. : КНУТД, 2014. – 104 с.
2. Міжнародні економічні відносини : підручник / за ред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 464 с.
3. Киреев А. Международная экономика: В 2-х ч. - М.: Международные отношения, 2001.
4. Рут Ф.Р., Філіпенко А. Міжнародна торгівля та інвестиції: Пер.з англ.. – К.: Основа, 1998. – 743 с.
5. Світова економіка: Підручник /А.С. Філіпенко, В.С. Будкін, О.І. Рогач та ін. - К.: Либідь, 2007. – 640 с.
6. www.mfa.gov.ua – офіційний сайт Міністерства закордонних справ України
7. www.wto.org - офіційний сайт Світової організації торгівлі
8. www.ukrstat.gov.ua/ - офіційний сайт Державної служби статистики України

ТЕМА 5. МІЖНАРОДНІ КОРПОРАЦІЇ ЯК СУБ'ЄКТ МЕН

План:

1. Основні особливості функціонування та розвитку ТНК.
2. Моделі організації керування ТНК.
3. Система трансферного ціноутворення ТНК.
4. Феномен транс націоналізації.

Завдання:

- проаналізувати види ТНК;
- виявити моделі організації управління ТНК;
- розкрити феномен транснаціоналізації;
- підготувати презентації на тему «Історія успіху відомої ТНК»;
- підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань

Література:

1. Філіпенко А. С. Міжнародні економічні відносини: теорія : підручник для вузів : / Філіпенко, Антон Сергійович . - К. : Либідь, 2008 . - 406 с.
2. Світова економіка: Підручник /А.С. Філіпенко, В.С. Будкін, О.І. Рогач та ін. - К.: Либідь, 2007. – 640 с.
3. Иванов Н. Глобализация и проблемы оптимальной стратегии развития // Мировая экономика и междунар. отношения. - 2000. - N 3. - С.12-18.

4. Мировая экономика: прогноз до 2020 года / под ред. Дынкина А.А., Королева И.С., Мачавариани Г.И. - М.: Магистр, 2007. - 429с.

ТЕМА 6. МІЖНАРОДНА МІГРАЦІЯ РОБОЧОЇ СИЛИ

План:

1. Особливості державного регулювання міграційних процесів.
2. Роль міжнародних організацій у регулюванні міграційних процесів.
3. Міжнародна організація праці (МОП), її завдання, структура та напрямки діяльності

Завдання:

- самостійно опрацювати вказані питання плану;
- підготувати інформаційні повідомлення та виступи
- виявити особливості державного регулювання міграційних процесів.
- проаналізувати роль міжнародних організацій у регулюванні міграційних процесів.
- дослідити Міжнародну організацію праці (МОП), її завдання, структура та напрямки діяльності.

Література:

1. Міжнародні економічні відносини : підручник / за ред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 464 с.
2. Киреев А. Международная экономика: В 2-х ч. - М.: Международные отношения, 2001.
3. Світова економіка: Підручник /А.С. Філіпенко, В.С. Будкін, О.І. Рогач та ін. - К.: Либідь, 2007. – 640 с.
4. Нікітіна М.Г. Світове господарство і міжнародні економічні відносини: просторові аспекти розвитку: Навчальний посібник. – К.: “Центр навчальної літератури”, 2004. – 192 с
5. Школа І.М. Міжнародні економічні відносини / В. М. Козменко, О. В. Бабінська, І. М. Школа – К.: КНТЕУ, 2003. – 589 с.

ТЕМА 7. ВІЛЬНІ ЕКОНОМІЧНІ ЗОНИ (ВЕЗ)

План:

1. Місце вільних економічних зон у міжнародних економічних відносинах країн.
2. Історія вільних зон: від porto franco до науково-технічних зон та регіональних торговельних союзів.
3. Досвід промислово розвинених країн у сфері заснування ВЕЗ (Ірландія, США, Німеччина).
4. Використання країнами, що розвиваються, моделі вільних виробничих зон (Китай, ОАЕ).
5. Розбудова ВЕЗ країнами, які мали централізовано керовану економіку (Угорщина, Польща).

Завдання:

- проаналізувати промислово розвинених країн у сфері заснування ВЕЗ (Ірландія, США, Німеччина).
- проаналізувати використання країнами, що розвиваються, моделі вільних виробничих зон (Китай, ОАЕ).

- виявити особливості розбудови ВЕЗ країнами, які мали централізовано керовану економіку (Угорщина, Польща);
- сучасний стан, проблеми та перспективи функціонування ВЕЗ в Україні;
- підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань

Література:

1. Амеліна І. В. Міжнародні економічні відносини [текст] : навч. посіб. / Амеліна І. В., Попова Т. Л., Владимиров С. В. - К. : «Центр учбової літератури», 2013. - 256 с.
2. Бахчева Н. В. Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник : / Бахчеванова, Наталія Василівна, Макуха, Світлана Миколаївна, Голиков, А.П. . - Х. : Видавництво ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2010 . - 403 с
3. Горбач Л.М., Плотніков О.В. Міжнародні економічні відносини: Підручник. – К.: Кондор, 2005. – 358 с.
4. Болотин Б. Мировая экономика за 100 лет // Мировая экономика и международные отношения. - 2001. - N 9. - С.90-114.

ТЕМА 8. УКРАЇНА В МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИНАХ

План:

1. Загальна характеристика експортного потенціалу України.
2. Агропромисловий потенціал.
3. Військово-промисловий потенціал.
4. Транспортно-транзитний потенціал.
5. Територіальна і галузева структура торговельних зв'язків України з країнами ЄС.
6. Місце і роль країн Центральної і Східної Європи (ЦСЄ) у зовнішньополітичній і зовнішньоекономічній стратегіях розвитку України.
7. Місце СНД у зовнішніх зв'язках України.
8. Місце України в ЧЕС.

Завдання:

- дати загальну характеристику експортного потенціалу України
- проаналізувати агропромисловий потенціал;
- проаналізувати військово-промисловий потенціал;
- проаналізувати транспортно-транзитний потенціал;
- проаналізувати територіальну і галузеву структуру торговельних зв'язків України з країнами ЄС;
- виявити місце і роль країн Центральної і Східної Європи (ЦСЄ) у зовнішньополітичній і зовнішньоекономічній стратегіях розвитку України;
- виявити місце СНД у зовнішніх зв'язках України;
- виявити роль зони Чорноморського економічного співробітництва у світі та в зовнішньополітичній і зовнішньоекономічній стратегіях розвитку України;
- підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань

Література:

1. Бугас В. В. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / В. В. Бугас, О. І. Пальчук, Н. В. Бугас. – К. : КНУТД, 2014. – 104 с.
2. Міжнародні економічні відносини : підручник / за ред. А. П. Голикова, О. А. Довгаль. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 464 с.

3. Киреев А. Международная экономика: В 2-х ч. - М.: Международные отношения, 2001.
 4. Україна і світове господарство: взаємодія на межі тисячоліть / А.С.Філіпенко, В.С.Будкін, А.С.Гальчинський та ін. – К.: Либідь, 2002. – 470 с.
 5. Світова економіка: Підручник /А.С. Філіпенко, В.С. Будкін, О.І. Рогач та ін. - К.: Либідь, 2007. – 640 с.
 6. www.mfa.gov.ua – офіційний сайт Міністерства закордонних справ України
 7. www.wto.org - офіційний сайт Світової організації торгівлі
- www.ukrstat.gov.ua/ - офіційний сайт Державної служби статистики України.

Індивідуальні завдання:

Контрольна робота – вимоги до оформлення та змісту контрольної роботи містяться в навчально-методичному посібнику «Міжнародні економічні відносини: методичні рекомендації до семінарських занять, самостійної роботи та виконання індивідуальних науково-дослідних завдань», який є невід’ємною частиною НМКД.

Перелік тем контрольних робіт

1. Сучасні тенденції розвитку міжнародних економічних відносин
2. Проблеми тіньової економіки сучасного світу
3. Особливості американської моделі МЕВ.
4. Глобальні проблеми сучасності та їх вплив на розвиток світової економіки
5. Місце та роль економіки України в міжнародних економічних відносинах
6. Проблеми дефолту у сучасній світовій економіці
7. Реформи світової економіки в посткризовий період
8. Світова економічна криза та її вплив на економіку України
9. Сучасна глобальна криза як трансформаційна ознака цивілізаційних змін
10. Макроекономічна нестабільність: циклічність розвитку світової економіки
11. Інфляція та антиінфляційні заходи: закордонний та вітчизняний досвід
12. Перехідна економіка в сучасному світі: основні закономірності функціонування
13. Основні моделі трансформації МЕВ країн з перехідною економікою
14. Дисбаланси сучасної світової економіки
15. Проблеми та перспективи розвитку світової валютної системи в умовах глобальної економічної кризи
16. Місце і роль країн, що розвиваються, у системі МЕВ
17. Особливості МЕВ нових індустріальних країн
18. Особливості регулювання МЕВ у різних за типами країнах світу
19. Демпінг і антидемпінгові процедури в міжнародній торгівлі.
20. Сучасна зовнішньоторговельна політика розвинених країн і засоби її здійснення (на прикладі конкретної країни).
21. Іноземні інвестиції та національна конкурентоспроможність
22. Розвиток міжнародних інвестиційних ринків (сучасні тенденції та регулятивна інфраструктура).
23. Регулювання іноземної інвестиційної діяльності в Україні (проблеми адаптації зарубіжного досвіду).
24. Мотивація та стратегія прямого інвестування у конкурентному середовищі.
25. Формування сприятливого інвестиційного клімату в перехідних економіках.
26. Зарубіжні інвестиції як фактор економічного розвитку України
27. Інвестиційна привабливість країни та фактори, що її визначають
28. Основні тенденції розвитку світових ринків прямих зарубіжних інвестицій.
29. Проблеми платіжних балансів розвинених країн ринкової економіки в сучасних умовах.

30. Проблеми адаптації моделі економічного розвитку України в умовах глобалізації світового господарства.
31. Відкритість національної економіки та її вплив на процеси економічної трансформації України.
32. Формування відносних переваг на сучасному етапі інтеграції України у міжнародний поділ праці.
33. Зовнішньоекономічна політика України: фактори формування та механізм її реалізації.
34. Система тарифного регулювання в Україні та перспективи її розвитку.
35. Нетарифне регулювання міжнародної торгівлі в Україні: сучасний стан і перспективи розвитку.
36. Розвиток зовнішньоторговельних відносин України з Європейським Союзом.
37. Зовнішньоторговельні відносини України з країнами СНД та перспективи їхнього розвитку.
38. Зовнішньоторговельні відносини України з США та перспективи їхнього розвитку.
39. Зовнішньоторговельні відносини України з країнами Латинської Америки та перспективи їхнього розвитку.
40. Співробітництво України з МВФ: проблеми та перспективи.

3. Питання, задачі, завдання або кейси для поточного та підсумкового контролю знань, вмінь здобувачів вищої освіти, для контрольних робіт, передбачених навчальним планом, після атестаційного моніторингу набутих знань і вмінь з навчальної дисципліни :

Питання до підсумкового контролю з дисципліни:

1. Структура світового господарства та етапи формування сучасної міжнародної економіки
2. Географічний поділ праці – матеріальна основа міжнародних економічних відносин
3. Міжнародна спеціалізація та кооперування виробництва
4. Сутність поняття «міжнародні відносини», «міжнародні економічні відносини»
5. Особливості МЕВ
6. Предмет та структуротворчі елементи (форми) МЕВ
7. Суб'єкти МЕВ
8. Історичні передумови розвитку МЕВ
9. Політико-правове середовище МЕВ
10. Економічне середовище МЕВ
11. Соціально-культурне середовище МЕВ
12. Природно-географічне середовище МЕВ
13. Суть, види та показники світової торгівлі.
14. Типи зовнішньоторговельної політики держав.
15. Митно-тарифні інструменти регулювання міжнародної торгівлі
16. Нетарифні засоби регулювання
17. Суть і сучасні форми протекціонізму. Економічні наслідки протекціоністської політики
18. Світова торгівельна організація (СОТ) та її роль у розвитку міжнародної торгівлі
19. Сучасні тенденції трансформації структури міжнародної торгівлі
20. Роль міжнародної торгівлі у вирішенні глобальних проблем економічного розвитку країн
21. Міжнародна електронна торгівля. Проблеми та перспективи розвитку в Україні
22. Фактори активізації міжнародної торгівлі
23. Особливості зовнішньої торгівлі України на сучасному етапі
24. Меркантилістська теорія міжнародної торгівлі
25. Теорія абсолютних переваг
26. Теорія порівняльних переваг
27. Теорія співвідношення факторів виробництва
28. Парадокс Леонтьєва та його пояснення
29. Теорія життєвого циклу
30. Теорія конкурентних переваг
31. Особливості міжнародної торгівлі послугами
32. Суть та значення платіжного балансу
33. Структура платіжного балансу
34. Методи зрівноваження платіжного балансу
35. Світові економічні кризи: причини виникнення, наслідки для розвитку МЕВ
36. Поняття та причини міжнародного руху капіталу
37. Форми (класифікація) міжнародного руху капіталу
38. Наслідки міжнародного руху капіталу для країн-експортерів та імпортерів
39. Поняття інвестицій та інвестиційної діяльності, джерела інвестицій
40. Держава як суб'єкт міжнародної інвестиційної діяльності
41. Господарські товариства як суб'єкти інвестиційної діяльності
42. Основні характеристики цінних паперів
43. Класифікація цінних паперів

44. Основні типи фінансових активів
45. Реальні (прямі) інвестиції: поняття, склад, причина руху
46. Сутність та сучасні тенденції міжнародної міграції робочої сили
47. Хвилі міжнародної міграції робочої сили та їх особливості
48. Види міжнародної міграції робочої сили. Види міжнародної міграції: кінцева, тимчасова, сезонна, маятникова, добровільна, примусова, робочих і спеціалістів
49. Формування і розвиток світових ринків робочої сили
50. Головні напрямки міграційних потоків. Наслідки для країн імміграції та еміграції
51. Особливості державного регулювання міграційних процесів
52. Роль міжнародних організацій у регулюванні міграційних процесів. Міжнародна організація праці (МОП), її завдання, структура та напрямки діяльності.
53. Моделі технологічного прогресу
54. Поняття «технологія», «міжнародна передача технологій»
55. Особливості міжнародного технологічного обміну і його етапи
56. Форми міжнародної передачі технологій
57. Ліцензійна угода як основна форма передачі технологій: види, змістовні розділи договору, види платежів, сучасний стан ліцензійної торгівлі
58. Правові форми захисту технологій
59. Міжнародне і державне регулювання ринку технологій
60. Поняття, види та характерні риси ТНК
61. Основні особливості функціонування та розвитку ТНК
62. Особливості взаємодії ТНК та національних економік
63. Моделі організації керування ТНК
64. Система трансферного ціноутворення ТНК
65. Феномен транснаціоналізації
66. Поняття світової валютної системи та етапи її основні елементи
67. Становлення світової валютної системи
68. Характеристика Європейської валютної системи
69. Валютний курс: види та головні характеристики
70. Міжнародний кредит та його основні види.
71. Формування і розвиток світового ринку позичкових капіталів
72. Суть і передумови міжнародної економічної інтеграції.
73. Етапи розвитку інтеграційних процесів та їх особливості.
74. Економічні наслідки інтеграції країн.
75. Особливості розвитку інтеграційних процесів в Європі.
76. Європейське співтовариство (ЄС) та його склад. Цілі створення ЄС, логіка його становлення та основні етапи розвитку.
77. Сучасна інституціональна структура і політико-правові механізми ЄС.
78. Умови і передумови загальноєвропейської економічної інтеграції.
79. Спеціальна (вільна) економічна зона: ознаки, визначення та типи ВЕЗ залежно від критеріїв і масштабу зон.
80. Історія вільних зон: від porto franco до науково-технічних зон та регіональних торговельних союзів.
81. Досвід промислово розвинених країн у сфері заснування ВЕЗ (Ірландія, США, Німеччина).
82. Використання ВЕЗ країнами, що розвиваються, моделі вільних виробничих зон (Китай, ОАЕ).
83. Розбудова ВЕЗ країнами, які мали централізовано керовану економіку (Угорщина, Польща).
84. Передумови створення, регулювання діяльності та управління ВЕЗ в Україні.
85. Офшорні зони та офшорний бізнес, їх місце та роль у міжнародних економічних відносинах.

86. Формування інтеграційної стратегії України. Фактори участі країни в міжнародному поділі праці та передумови її інтеграції (політико-правові, економічні, соціально-культурні, інфраструктурні) до світогосподарського простору.
87. Місце та роль ЄС у зовнішньополітичній і зовнішньоекономічній стратегіях інтеграції України до світового співтовариства.
88. Спільна стратегія Європейського Союзу щодо України. Розвиток основних форм економічного співробітництва між Україною і ЄС.
89. Місце і роль країн Центральної і Східної Європи (ЦСЕ) у зовнішньополітичній і зовнішньоекономічній стратегіях розвитку України.
90. Принципи участі України в СНД. Місце СНД у зовнішніх зв'язках України.
91. Роль зони Чорноморського економічного співробітництва у світі та в зовнішньополітичній і зовнішньоекономічній стратегіях розвитку України. Місце України в ЧЕС.

4. Завдання семестрових екзаменів (письмових залікових робіт):

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
 Напрямок 6.030205 Країнознавство
 Семестр 5
 Форма навчання: денна
 Рівень вищої освіти (освітньо-кваліфікаційний рівень): бакалавр
 Навчальна дисципліна: Міжнародні економічні відносини

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Структура світового господарства та етапи формування сучасної міжнародної економіки. (10 балів)
2. Нетарифні засоби регулювання торгівлі. (10 балів)
3. Структура платіжного балансу. (10 балів)
4. Поняття, види та характерні риси ТНК. (10 балів)

Затверджено на засіданні кафедри туристичного бізнесу та країнознавства протокол № 1 від “28” серпня 2018 р.

Завідувач кафедри _____ (А.Ю. Парфіненко)
підпис

Екзаменатор _____ (І.М. Шамара)
підпис